

GORIŠKI LIST

«Goriški list» izide vsako sredo in soboto zjutraj. — Uprava uredništva v Gorici, Corso Verdi št. 47. — Telefon št. 292. — glasi se zaračunavajo po ceniku. — Račun pri Cassa di Risparmio Gorica.

Gorica, dne 12. avgusta 1944.

Za meslo Gorica in Trst: posamezna številka 0,50 lir, polletna naročnina 26.— lir, letoletna 52.— lir. — Izven mesta Gorica in Trst: posamezna številka 1.— lira, polletna naročn. 47.— lir, letoletna 90.—

Netopirji

To so živali, ki ljubijo mrak, boje se svetlobe, pa tudi prave teme ne marajo. Ljudska govorca jim pravi »tič-miš«. Spadajo sicer med sesalce, toda podobni so v resnici letečim mišim, ptiči pa seveda tudi niso. So nekakšna »srednja linija« med živalmi. Oprezni so do skrajnosti in dahi so skoraj slepi, si s svojim tipom znajo pomagati, še bolj pa s svojimi ušesi. Netopir je tista žival, ki ga niti ne slišiš, ne vidiš, ki pa je vendar povsod. Samo, kadar zasije sonce, izgine in se skriva kam v varno zavetje, kjer nepremično obvisi, kakor da ga ves svet ne briga nič.

Take netopirje imamo tudi v človeški družbi, tudi med goriškimi Slovenci. Gospodje »sredinci« so na primer takšni. Poštenega dela se boje, kakor netopir sonca, kadar pa je mrak, priliježejo na dan in ker drugega orožja nimajo, znajo intrigirati in povzročati slabo voljo. Pri vsem novem narodnem delu so ti gospodje »sredinci« bili s svojimi jeziki samo v napotje, ako pa bi bilo vse sploh po njihovi volji, bi do narodnega dela niti prišlo ne bi, na največje veselje naših narodnih nasprotnikov in na njihovih tajnih simpatij v gozdovih, teh simpatij, ki se jih v Gorici sicer sramujejo, na tihem pa jim pošiljajo dokaze svoje »ljubezni«, prav po lastnosti netopirjev, ki so vedno oprezní, previdni in ki se — tudi vsakega drugega bitja boje.

Tako začudeno gledajo ti goriški netopirji, kako gre slovensko kulturno življenje na Goriškem dalje, brez njih, saj jih nihče niti ne vpraša za mnenje. Našo domobransko posadko smo osnovali čisto brez netopirjev, naš »Goriški list« je čist, brez sodelovanja teh dvoživk, pri obnovi našega verskega življenja v Gorici in na vsem Goriškem izhaja naša duhovščina brez sodelovanja teh ljudi z dvojnimi obrazom, obnavljajo se slovenska županstva, slovenski uradni jezik se uvaja ponovno v vse urade, do kamor moremo mi, aktivni Slovenci. Mi bomo zahtevali še več pravic, vse brez sodelovanja sredincev, ki ne morejo drugega, kakor da potujejo celo v Ljubljano in se tam pri raznih ljubljanskih in tam bivajočih goriških rojakih pritožujejo — čez domobrance in čez »Goriški list«, češ, da jih napadamo, da jih odrivamo od vzajemnega dela in tako dalje. Prav isti uspeh bi imeli ti goriški netopirji, po domače »sredinci«, ako bi se šli čez »Goriški list« pritožiti svojim častitljivim starim mamam, ako jih še imajo. Ker pa so to gospodje v starejših letih, najbrže niti starih mam nimajo in sedaj obupano tekajo okrog, komu bi se šli pritožiti!

Kako hudo jih boli uspeh »Slovenske akademije«. Spoznali so namreč, da so kar odveč, da gre slovensko kulturno delo kar mimo njih! Slovenske šole se ustanavljajo, — brez netopirjev, brez »srednje linije« — ali ni to hudo, gospodje, ko ste tako odžaga-

BOJI V NORMANDIJI SE NADALJUJEJO

Protinapadi prestrezajo sovražnika - Visoke oklepniške izgube sovražnika - Nova zavezniška ofenziva v Italiji propadla - Ogorčeni boji na vzhodu

Vrhovno poveljstvo nemške oborožene sile objavlja:

Južno od Caena je sovražnik nadaljeval z močnimi napadi in razširil vdorno ozemlje proti jugu in jugovzhodu. Naši protinapadi pa so nasprotno bojne skupine prestregli in zaustavili. Od 7. do 9. avgusta je sovražnik južno od Caena in zahodno od Orne izgubil 278 oklepnikov.

Tudi na ostalem bojišču je sovražnik nadaljeval z močnimi napadi na dosedanjih težiščih. Vendar se mu je posrečilo napredovati samo južno od Plessisa in južno od Vire. Hudi boji še trajajo.

Na Bretonskem smo zavrnili napade Amerikancev na bojnih področjih St. Nazaire, Lorient in Brest, ki so jih podpirali oklepniki, ter veliko oklepnikov spravili iz boja. Hrabri branilci St. Maloja stojijo v hudem boju s sovražnikom, ki pritiska z vseh strani.

Na francoskem področju je bilo v boju potolčenih 128 teroristov.

Na morju zahodno od Bresta smo z bombo zelo poškodovali sovražni velerušilec.

Posebno bojno orožje vojne mornarice je povzročilo sovražniku v zalivu Seine iz-

gubo ponovnih 6 polno natorjenih ladij s 25.500 BRT, enega rušilca in ene varovalne ladje.

Južno od otoka Jersey so varovalne ladje neke nemške spremljave potopile dva ameriška hitra čolna, eden od njiju je bil zadet od sunka iz neposredne bližine.

Nad London se vsipa težak motilni ogenj.

V Italiji je sovražnik spet povzel z močnimi silami napade na jadranski obali. Napadi so se s težkimi izgubami izjalovili.

Na vzhodu so v teku ogorčeni boji s sovražnimi silami, ki so vdrle pri Sanoku in Mielecu. Severnozahodno od Baranova so bili sovražni napadi razbiti in sovjeti v protinapadu zavrnjeni. V hudih bojih je bilo tu uničenih v času od 7. do 8. avgusta 108 sovražnih oklepnikov. Južnovzhodno od Varke so naše oklepniške skupine v protinapadu proti žilavemu sovražnemu odporu spet zavzele nekaj ozemlja.

Zahodno od gornjega Nareva smo ponovne boljševiske napade zavrnili ali prestregli. Pri Vilkovskih so v teku protinapadi naših čet. Severno

od Memela so se na področju Rasein znova izjalovili vdorni poskusi sovjetov, ki so utrpeli visoke krvave izgube. 52 sovražnih tankov je bilo sestreljenih.

Na Letonskem so ostali številni sovražnikovi sunki med Mitauom in Pljeskovskim jezerom brez uspeha.

Bojne letalske skupine so z dobrim učinkom napadale zlasti v velikem kolenu Visle in zahodno od Kovna sovjetske pripravne položaje in zbirališča oklepnikov.

Ponoči so bila sovražna zbirališča črt severnozahodno od Baranova in južnovzhodno od Varke cilj napadov naših bojnih in nočnih letal.

Sovražnik je včeraj izgubil 41 letal.

Sovražni bombniki so podnevu metali bombe na področje Budimpešte. Ponoči je šibkejša sovražna bombniška skupina napadla Ploesti, pri čemer je izgubila 14 letal.

V zahodni in jugozahodni Nemčiji so bili napadeni predvsem kraji Saarbrücken, Karlsruhe, Pirmasens in Luksemburg. Zračna obramba je uničila 33 sovražnih letal, med njimi 31 štirimotornih bombnikov.

Kri smo dali

Prvi dnevi meseca avgusta so bili v vsem Jadranskem Primorju torej tudi na Goriškem, v znamenju naborov, ki jih je oklical vrhovni komisar Rainer. Videli smo torej zopet ponovitev starih prizorov, ki so jih naši očeteje poznali še pod bivšo Avstroogorsko, ko so naši slovenski fantje strumno primarširali pred naborne komisije, se tam javili in — so bili kar veseli. Kdor je bil potrjen k vojakom, žalostni pa so bili tisti, ki jih je naborna komisija kot nesposobne odklonila. Pravi fant je bil le tisti, ki je bil potrjen, ki je bil spoznan za vrednega, da nosi puško, drugi so bili »škarte«. Ko so se fantje vračali od naborne komisije, je smel nositi največji šopek le tisti, ki je bil res potrjen, drugi samo skromne nagelje v gumbnici. Po vasi je smel vriskati le potrjeni, za vojaško službo spoznan fant, na okno deklet je smel trkati le vojak, za nijačo v vaški gostilni je smel dati le vojak, drugi so bili le »škarte«, ki niti cigare niso smeli prižgati. Taka je bila od nekdanj fanovska morala po vseh slovenskih vaseh, povsod, na Goriškem, na Tržaškem, na Krasu, na Kranjskem, na Koroškem, na Štajerskem.

Vi, mladi fantje, ki malo težko sledite izročilom svojih očetov, vprašajte svoje sivolase očance, kako je bilo pri naborih pred prvo svetovno vojno, recimo od l. 1900 do l. 1914! Seveda med vojno so morali k vojakom ne samo fantje, ne samo mlajši možje, temveč tudi starejši.

Vojaška morala je v slovenskem narodu izredno visoka in to se je izkazalo tudi pri naborih v Gorici v prvih dneh meseca avgusta. Slovenski fantje, ki niso nobeni »junaki s Korza«, temveč delovni, marljivi ljudje, ti, so se polnoštevilno odzvali. Na one, ki so že pred letom dni ušli v gozd, na te nihče seveda ni računal več. Kar je bilo zdravega, kar je bilo odpornega, vse to kleno zrnje naše mladine je točno izpolnilo zapoved in udeležba slovenskih fantov pri naborih je bila stoodstotna. Drugi naj se zgledujejo po Slovencih, kadar je treba, izpolnjevati svoje dolžnosti!

Toda, ako gredo naši fantje v obrambo Evrope, torej, ako smo dali svoje najdražje, našo kri, zahtevamo za to plačilo. Slovenski narod se je izkazal za vrednega sodelovati pri obrambi Evrope, toda s kakšnimi čustvi naj sodeluje pri vzajemnosti evropskih narodov, ako vidimo, da bi nam celo nepolitično, kulturno manifestacijo v Gorici radi preprečili. Torej: naša kri je dobra, naše delo je dobro, naša beseda, naša pesem pa bode v oči!

Ako so naši fantje šli v obrambo Evrope v mnogo večjem, skoraj popolnem odstotku, ko so drugi bežali, vprašamo sedaj, ali je tudi jezik staršev teh fantov dober? Ali bodo razne oblasti še vedno igralo vlogo ptiča noja in zanikavale, da Slovencev v Gorici sploh ni? **AF** bomo

Slovenske šole

Gorica 11. avg.

Že tri dni so se v ljudski šoli na via Mameli oglašali malčki, sami ali pa v spremstvu staršev. Po mestu je vladalo živo zanimanje za pripravljane tečaje in glas o njih se je širil od ust do ust.

Danes zjutraj še ni bila ura 8, ko so resnih obrazov in svečano prihajali otroci v šolo. Hitro so se posedli po klopih in z vidnim zanimanjem poslušali gospodično voditeljico, ki jim je v materinem jeziku razložila pomen teh tečajev in jih opozorila, naj delajo s svojim vedenjem čast svojemu narodu. Staršem so se širila srca, marsikatera mamica si je morala obrisati oko. Otroci pa so s smehljajočim obrazom poslušali in razumeli vsako besedo.

Po pozdravu so otroke razdelili v skupine in odvedli v določene razrede. Takoj se je

ni. In naše ljudstvo se za onemoglo jezo goriških »sredinskih« špekulantov ne zmeni več, to naše ljudstvo se je že oklenilo nas, to je domobranske narodne straže, našega »Goriškega lista« (čigar naklada stalno raste) in naših prosvetnih delavcev, katerih uspehi so že sedaj vidni.

Boli, kaj ne gospodje! Politika »stati ob strani in čakati« se tokrat ni obnesla in sedaj bodite tam, kjer ste si izbrali mesto že ob začetku, tam, kjer so netopirji, v mraku, v senči, ne med soncem in ne med temo!

med otroki in učiteljicami ustvarila prisrčna zaupljivost, ki bo vsem olajšala delo.

Ob sklepu su otroci veselo pozdravili in odhiteli domov.

Vsak dan bodo jasnih obrazov in žarečih oči pripovedovali svojim staršem, kaj so v šoli lepega slišali in se učili. Z razumevanjem in tihim zadovoljstvom bodo skrbne mamice poslušale in sledile napredku svojih malčkov.

Angleški listi o „V 1“

Dasi imajo angleški listi strog nalog, molčati o strahovitim nemškem orožju, jim vendarle uidejo poročila, iz katerih zveemo, kako se londonsko prebivalstvo počuti pod ognjem povračilnega orožja »V 1«.

Najglasneje govori vest, ki jo je prinesel Daily Sketch, da na dan zapusti London povprečno 14 tisoč ljudi. Še nobena evakuacija v zgodovini ni bila dosegla takšnega števila. Saj so si vsi listi soglasni v tem, da je skrivnostni meteor hud udarec po vsem tem, kar smo v zadnjih dveh letih prizadejali Nemcem (Tribune); da je »ogjenj nad Londonom vsak teden strašnejši« (South Africa); da bo »proti koncu 1944 in v začetku 1945 ta vojna za britanski narod še kaj trda in kruta« (Statist); da je »nemški duh še vedno iznajdljiv« in da bodo »Nemci presenečali sovražnike z vedno novim orožjem« (News Statesman and Nation).

„Goriški list“ v vsako našo družino!

Akademija in mitingi

Goriški Slovenci smo imeli v nedeljo 6.VIII. prvo slovensko akademijo po l. 1926. Glavno zaslugo zanjo imajo domobranci, ki jih komunisti slikajo kot nekake narodne odpadnike in izdajalce. — Udeleženci iz dežele, ki so se večkrat udeležili tudi komunističnih »mitingov« (že ime samo priča, kako silno narodne in slovenske so te prireditve) so ugotovili sledečo razliko med komunističnimi mitingi in domobranskimi prireditvami: 1. Tam same grožnje in psovanje — tu ljubezen in sloga med brati. 2. Tam megleno govorjenje o »narodni svobodi«, ki pa naj pomeni samo diktaturo nekega mednarodnega proletariata (»narod« pomeni tu ljudstvo v najširšem pomenu) — tu resnična ljubezen da našega slovenskega naroda in vseh narodnih svetinj. 3. Tam samo govorjenje o tem, kar bo treba uničiti in pokončati — tu le graditeljsko delo v najlepšem pomenu besede. 4. Tam brutalno bahaštvo in surovost — tu zlahkost resnične vede in umetnosti. 5. Tu po prireditvi veselje in zadovoljnost nad »bogatenjem slovenske osebnosti, tam zmeda in pobitost radi temnih slutenj glede žetve, ki naj zraste iz semena, ki mu ne vemo imena.

morali še vedno vprašati na prefekturi, na mestni občini, na raznih drugih uradih, kje je kak uradnik, ki zna za silo slovenski? Ali bomo po brivnicah še vedno gledali, kje je kak slovenski napis, v kavarnah, celo v cerkvah, kje bomo videli, da je jezik slovenskih vojakov enakovreden z drugim? Kdaj se bo spomnil na primer častiti gospod župnik cerkve sv. Ignacija, da bi po Kristusovem povelju: »Pojdite in učite vse narode!« povabil v slovenščini na cerkveno slavnost župnega patrona tudi slovenske in sicer globoko verne župljane!

Pred dnevi je mlad slovenski kapucinec bral novo mašo. Kapucinci so bili nekoč varuhi ognišča slovenske besede v Gorici. Na to novo mašo kapucince, doma iz Mirna, niso bila poslana slovenska vabila. Ali častiti očete kapucinci sploh ne vedo, da branijo sedaj tudi slovenski fantje Evropo pred boljševidom in ali hočejo še sedaj ignorirati slovensko besedo!

Dali smo kri, zahtevamo plačilo za njo in sicer samo ob sebi umevno plačilo: enakopravnost našega jezika in našega naroda! —lr.

Zaplenjeni voji

Strah vsega tolminskega je obveščevalec VOS-a na St. Viški gori, sin tukajšnjega sovaščana. Poleg vohunstva in špijonstva je njegova glavna naloga ropanje, v katerem je pravi mojster. Imel je bajž za novince že večkrat specijelni tečaj, kjer jih je uril v tej častni obrti. Pred kratkim je bil zaključen tovrstni tečaj, in nekaj učencev je bilo poslanih na preizkušnjo v gozdove pri Plaveh, da pokažejo, kaj znajo. Novopečeni tovariši, mojstra vredni učenci so se z vso vnemo vrgli takoj prvi večer na delo. Prilika se jim je prav kmalu ponudila. Po cesti od Sv. Lucije proti Gorici prižene par dobro rejenih volov neki kmet. Ne bo di len, jih tovariši odpeljejo v gozd in se s ponosom predstavijo s plenom učitelju. Ko komisar pregleda plen, mu zastane sapa od začudenja. Ugotovil je namreč, da so volji last njegovega očeta. Pravijo, da je pošteno zaklel.

Srebrničeva smrt

MARIJINO CELJE

V Marijinem Celju nad Kalamom je pokopan bivši poslanec Srebrnič o katerem je Goriški list poročal, da je utonil. Z njim je pokopanih še pet rdečih voditeljev iz Brd.

Dr. Jože Lovrenčič:

PISATELJ ANDREJ ČEBOKLI

Dvajset let že počivaš prijatelj Dreja, na tistem pokopališču pri cerkvi sv. Miklavža v Kredu, dvajset let se te spominjam, ko roma moja misel domov in te išče med dragimi znanci. Ah, mlad, poln načrtov in nad si legel v grob v rodni zemlji in prihranjeno ti je bilo, da bi gledal trpljenje našega rodu ob Nadiži in Soči, ki je šumela zasužnje-nim...

Danes prihaja nov čas in nov red, ki ga čuti tudi naša zemlja ob Soči. Njegovo znamenje je tudi ta spominski govor, ko more neovirano slovenska beseda, ki si jo tako ljubil in njej živel, iz mesta ob morju in jo nemoteni poslušajo naši ljudje na kršnem Krasu, v rajskomih vipavski dolini, v sončnih brdih in v naših lepih gorah.

O, naše gore! Tam gori je

Prosvetna pomlad v Kobaridu

V nedeljo dne 6. avgusta je banditska tolpa spet pokazala, kaj so njeni cilji. Ob desetih dopoldne so z minami začeli streljati na Kobarid. Pri tem niso naredili nobene škode vojaškemu objektom, ampak so ranili 6 civilistov. Pri protinapadu so partizani izgubili minomet, 5 ubitih in 15 ranjenih. Bombe so bile namenjene zborovanju, ki je bilo prvotno napovedano za ta dan, a je bilo zaradi akademije v Gorici preloženo, česar pa partizani očitno niso zvedeli. Po tem dogodku so terenci začeli trositi vesti, da bodo partizani motili vsako prireditev, ki se bo vršila v Kobaridu. Zahtevali so, da se prebivalstvo ne sme udeležiti nobenega zborovanja ali kulturne prireditve, ki jo prirede domobranci. Kobaridci se seveda za partizanske grožnje ne zmenijo. V nedeljo zvečer so se v velikem številu udeležili uprizoritve Kovačevega študenta. Dvorana je bila nabito polna. Igro so si ogledali g. major Dieterich z nemškimi častniki, g. župan, g. dekan, naši častniki in ostali domačini. Pred prireditvijo je spregovoril vodja propagande v Kobaridu in obračunal z nasprotniki narodnega preroda ter s preteklostjo, ki je zatirala kulturno življenje Kobarida.

Kovačev študent je pod vodstvom g. nadpor. Cotiča, g. Slamiča in kobariskega organizista sijajno uspel. Vsi pevci so se zelo potrudili in pokazali polno dovršenost. Pri igri je sodeloval pevski zbor iz Tolmina in pevski zbor. Na koncu je vsa dvorana zapela slovensko himno.

Slovensko kulturno društvo Goriški slavček ima na sporedu vrsto predavanj kulturnega značaja. Prvo tako predavanje je imelo v sredo 9. t. m. dr. Joža Lovrenčič, ki je predaval o kulturnih spomenikih na Goriškem. V nadaljnjih dveh predavanjih bo obdelal vso kulturno zgodovino Goriške. Predavanja so obljubili tudi dr. T. Debeljak, pesnik S. Šali in pisatelj V. Beličič. V soboto 12. t. m. bo kot uvod v slovesno zborovanje literarni večer, združen s koncertom šramla. V nedeljo ob desetih bo zborovanje, ob treh popoldne ponovitev Kovačevega študenta, ob petih pa športni program.

Otroška prireditev v Tolminu

Preteklo nedeljo je v kinodvorani kar vse šumelo. Kdo bi si mislil! Polna dvorana ljudi! Ne samo mamice, tudi očete in fantje in vojaki so prišli gledat. Malčki pa, saj ne bi verjeli, so se tako odrezali, kot se znajo samo še v Ljubljani. Pri tem smo čutili globoko hvaležnost do gg. učiteljic in učiteljev, ki so tolminske malčke naredili za prave slovenske učence. Ganljivo je bilo tudi, ko je ob koncu vsa dvorana stoje zapela: Hej, Slovenci...

Pri tem vas, vse OFarje, vprašamo, ali je to tudi eden izmed mnogih načinov, s katerim mi pravi Slovenci izdajamo svoj narod, kar vi vedno trdite! Ali ni naša šola prava, saj je taka, kot jo imajo vsi pametni ljudje na svetu?

PULJSKI ŠKOF SE PONE-SREČIL

Puljski škof Radassi se je preteklo sredo ponesrečil z avtomobilom, ki se je peljal iz mesta. Poškodbe niso težjega značaja, tako da bo škof verjetno v kakih treh tednih zdrav.

Kobaridci in okoličani!

Nedelja 13. avgusta bo naš dan! Pridite, da dokažete povezanost z našo sveto slovensko zemljo. Naj Vas ne plašijo grožnje tolovajev! V nedeljo vsi na tabor. Nikogar ne sme manjkati! Domovina vabi vse poštene Slovence k novemu delu.

Dopis iz Dornberga

Lepa je Vipavska dolina. V tej romantični dolini leži vas Dornberg, o kateri lahko rečemo, da je ena najzanimivejših in najkrasnejših v vsej dolini. Kamor koli se obrneš, se ti smehljajo nasproti rodovitne vinske gorice, skrbno obdelani travniki, pašniki in gozdiči. Nad vasjo kraljuje stari Tabor z nad sto let porušenim gradom, v katerem so v davnih dneh gospodarili grofje Dornberg, po katerih se vas imenuje. Okoli porušenega gradu se nahajajo lična gospodarska poslopja, v katerih prebivajo pridni gospodarji. Diven je razgled iz Tabra po Vipavski dolini. Oko se ne more napasti nad divno okolico, katere kras je reka Vipa-

va, ki se mirno vije po zeleni strugi. Nasproti Tabra se ti smehlja Brdo s svojimi čednimi hišami in rožnatimi vrtovi.

Iz Brda se ti nudi pester razgled proti sončni Gorici. Zalošče in Saksid ob Vipavi so ljubke dornberške občine. Zlasti Zalošče z znamenito cerkvico Sv. Lovrenca na hribčku med vinskimi goricami so zelo mikavne. Lena cerkev Sv. Lovrenca te vabi, da si jo ogledaš in zmoliš en očenaš. Dornberg pridelava na Vipavskem največ vina. Zgodilo se je, da je v prav dobrih letih pridelal do 30.000 hl rujnega vina, ki je daleč naokoli zaslovelo kot prvovrstna kapljica.

Dornberžan je zelo gostoljuben. Ko ga posetiš, te prijazno sprejme, gospodinja ti pogrne mizo ter ponudi, kar je najboljšega in najslajšega v shrambi; bokal zlatega vinca in domač kruh s pršutom. Znan je tudi kot veren, delaven, skrben in narodno zaveden. Trda je zemlja, katero obdeluje v potu svojega obraza, a delo mu je v veselje in ponos. Ko pa Bog blagoslovi njegov trud z dobro letino, je vrli Dornberžan ves srečen v okvirju svoje družine in prijateljev, s katerimi se razgovarja prav živahno o tem, kako je bilo, kako je in kako bo.

Goričan.

Cokljámo, s cokljami krevljámo

V teh kritičnih časih, ko povsod vsega primanjkuje, smo postali zelo iznajdljivi, posebno kar se tiče ženske mode. Moški so v tem paragrafu svojega življenjskega zakonika precej konservativni in zato si tu pa tam izpremenijo le kraj svoje obleke, ostalo jih pa več kot voško ne briga. Ženska giava pa ima toliko misli, kolikor ima kodrčkov, in zato ni čuda, da odpade največ teh misli njeni zunanosti. Kako neokusno bi bile pa oblečene, če bi zdaj prepustile to misel le poklicnim obrtnikom! Same pa najdejo prav povsod priložnost, da si izmislijo kaj novega za svojo nikdar dovolj veliko garderobo.

Poglejmo njih obuvanje. Zdaj, ko ni več usnja (včasih ga sicer lahko kupijo, a je preslano), so si nabavile celo vrsto cokelj. Marsikatera jih je izdelala kar sama. Saj ni težko, treba je le malo iznajdljivosti in pa precej veliko dozo potrpljenja. Najmlajše gospodične, ki imajo šolske počitnice, imajo časa na pretek, zato jim tudi potrpežljivosti ne manjka. Iznajdljive so pa včasih celo preveč. Na lesena stopala, ki jih kupijo za mal denar v Raštelu, si nabijejo trakove ali pa lepo ukrojene nartne dele iz raznega blaga. Najmočnejše so iz platna, ki je lahko surovo in nebeljeno, belo pobarvano, živih in nežnih barv in včasih prav okusno kombinirano. Precej trpežne so coklje, pletene iz vrvice. Iznajdljive ženske glave vpletajo vrvice na najrazličnejše načine, ju pletejo in celo kvačkajo. Tu je potrebna poleg iznajdljivosti tudi spretnost v pletenju. Na širše nartne pasove si uvežemo ali pa naslikamo z oljnati-mi barvami lepe ornamente v

cvetju, raznih likih in v narodnih ornamentih.

Peta je pri cokljah navadno prosta in to je zelo udobno, ker nas blago ne žuli. Coklje so v tem slučaju precej glasne, a to danes nikogar več ne moti.

Nebarvane in iz blaga izdelane coklje so priporočljive za deževno vreme. Ko jih odrabimo, jih lepo umijemo s toplo vodo in milom, denemo na zračnem prostoru, da se posuše. Nikakor pa ne smemo dati mokrih lesenih cokelj na sonce ali k toplemu štedilniku, ker les razpoka.

V kakšnem predalu ima marsikatera lepo zalogo starih odrezkov trpežnega in lepega blaga, s katerimi si zdaj prevleče coklje tudi preko lesenega stopala. Za podnevi jih prevleče s svetlim blagom, najraje z belim, za večerne ure pa s temnim. Na podplate jih pribije čevljar gumi in s tem prepreči cokljam glasno govorenje.

V svoji garderobi je marsikatera našla usnjen pas, ki je bil še lepo ohranjen, a ker ni več moderen, si je napravila iz njega jermene za coklje. Take coklje so seveda najbolj trpežne.

Najbolj pa so veseli cokelj otroci. Tudi oni si jih napravijo kar sami. Mami smuknejo kos blaga in je niti ne vprašajo ali ga rabi ali ne. Iz polena si zoblajo in zglade leseni del, nanj pa pribijejo blago. Najrajši tekajo s takimi cokljami po tlaku, kjer najlepše ropotajo. To je veselje! Navadno jih še vlečejo za seboj, da bi ja ne hodili pretiho. Včasih bi rada stopala z velikim užitek tako glasno kot otroci tudi kakšna gospodična, a ji je vseeno malo nerodno.

ral z delom v svetu skrbeti za zaslužek, da podpre hišo in družino. Leta 1893. dne 27. novembra se je rodil pri Jurecovih deček in so ga krstili na ime svetnika, ki zaključuje mesec. Deček je bil - Andrej Čebokli.

Drejec je raste, bil živ in boder, hodil je v ljudsko šolo, a preden je dosegel deseto leto, je jokal ob očetovem grobu z materjo Terezijo, dvema bratoma in sestrico, ki je štela šele dneve. V šoli je bil Andrej med najbistrejšimi in ker je imel v Gorici strica Andreja, kaznilnični nadpaznik je bil, so se odločili in dali malega Drejca v goriške šole. Pri stricu je stanoval in obiskoval prvo leto pripravnico šolskega doma, drugo leto državno pripravnico za srednje šole, nakar je prišel v gimnazijo. Po odlično končanem prvem razredu, je bil na priporočilo krejskega vikarja Jakoba Fona sprejet v deško semenišče, v katerem je ostal do višje gimnazije. Zadnja le-

ta je stanoval v mestu in se vzdrževal z instrukcijami. Leta 1914. je maturiral in se odločil za profesorski poklic.

Pa je tedaj zagrmelo in namesto na vseučilišče je moral v vojašnico in na razna bojišča, na katerih se je uveljavljal kot poročnik, dokler ni ob koncu 1918 slekel vojaške uniforme.

V vojni se je nalezil revme in še — sušice, na katero pa ni mislil. Zato se je od poloma do jeseni 1919 držal doma, da se pozdravi. Ob skrbni materi in negi se je res opomogel in ker se je čutil boljše, je prišel v šolskem letu 1919-1920 v Ljubljano, da dokonča na naši novi univerzi svoje študije. Tri leta je študiral slavistiko in romanistiko in ko je absolviral je bil v šolskem letu 1922-1923 nastavljen za suplenta na mestnem liceju v Ljubljani. Učil je slovenščino in italijan. Celo leto je vztrajal, dasi je močno hiral. Sušica ga je vidoma stiskala. Upal je, da ozdravi, a koncem

leta, ko je odhajal junija domov v Kred, je bil že zapisan smrti...

Prišel je domov in ne goriško sonce, ne zdravilna voda Nadiže, kamor se je hodil kakor prejšnje čase rad kopat, in ne velika materina skrb ga niso mogli več rešiti. Dne 17. oktobra 1923 ob 2. zjutraj je zatisnil tridesetleten svoje še tako življenja željne oči z vdanimi besedami: Kako sem jaz srečen, vzemite me k sebi.

To bi bila kratka življenjska pot Andreja Čeboklija od rojstva do groba tam gori na tistem pokopališču pri cerkvi svetega Miklavža v Kredu.

Ob prerani smrti Čeboklijevi niso žalovali za njim samo domači in Krejci in vsi ki so ga poznali kot človeka, žalovali so tudi vsi, ki ljubijo slovensko besedo, ki ljubijo in cenijo slovensko knjigo in naše leposlovje.

Da, Andrej Čebokli je bil nadarjen pisatelj v polnem razvoju. V gimnaziji je že za-

VESTI IZ GORICE IN DEŽELE

Rože, rože cveto, diše ...

Poletje je doba rož. Tisoč vrst jih je, od najrazkošnejših, umetno gojenih vrtnic, od preprostega šipka, kakor raste v krivem pobočju Sabotina. Vseh barv so: rdeče, rumene, oranžne, modre, vijoličaste, rožnate, bele.

Vsaka barva in vsak vonj ima svoj pomen. Bela je znamenje nedolžnosti in otroštva, rdeča znak vroče ljubezni. V različnih pokrajinah dajejo rožam različni pomen. Tu pomeni vijoličasta barva zaupanje, drugod, n. pr. na francoski rivijeri, so vijolične perunike žalne rože.

Znana je ljubezen slovenskega ljudstva do lepih rož. Kakšna krasota je bilo v mirnih časih stopiti v slovenske vasi. S tihih oken so lili zeleno rdeči slapovi nagljev, ki jih je skrbno gojila nežna roka dekletova, da jih nekoč utrga in povije z rožmarinom in roženkravtom za svoje ga fanta.

Tujci pripovedujejo, da se slovenski kraji ne odlikujejo samo po čistoči in belini hiš, ampak tudi po cvetju, ki bujno poganja po vrtičih okrog domačij. Ne samo vasem ampak tudi trgov in mestom daje gojenje rož svoj svojstveni narodni značaj.

In v rožah, šopkih, vencih in pušeljcih je cel koš narodnih navad in običajev.

V prejšnjih časih je bila zlasti po mestih in gosposkih grašččinah v navadi govorica rož. Kar mladenič ni mogel s besedo izraziti, je dal na znanje dekletu z rožo v gumbnici ali s podarjenim šopkom. Ta barva je pomenila hrepeneje, ona zvestobo, tretja ljubosumnost, četrta nemir srca in tako naprej. To je bilo v časih Jakoba Aleševca. Poezija preteklih dni!

V današnjih časih govorice rož ne poznamo več. Raba rož se prilagaja dobi. Rože dobivajo svoj nov pomen in novo poslanstvo.

Rože v družine! Šop rož na mizi da sobi čisto drug značaj. Okolje se spremeni, postane lepše, prijetnejše. In to je velikega pomena! Pomislimo le na Krekove socialne tečaje na Št. Joštu, ki so vsi izzveneli v klic: Treba je obnoviti družino, ni pa družine brez prijetnega doma. Zato se je Krek toliko trudil z gospodinjstvom, da bi vzgojil rod žena, ki bi znale pričarati s skrom-

nimi sredstvi ljubeč dom. Kaj vse se da tu narediti z rožami!

Rože v tovarne! Delu se mora vrniti čast. Tovarne ne smejo biti le shjalnice mrkih ljudi, ki z gnevom prodajajo delo svojih rok. Treba je delavcem spraviti iz srca gnev in jim vliti zaupanje in zavest, da so oni važni činiči v družbi in da človeštvo brez njih ne more naprej po poti napredka. Zato jim je treba nuditi tudi duševnih užitkov in plemenitega ugodja. Kultura naj blaži tehniko. Mnoge tovarne v Nemčiji in drugod so preuredile svoje obrate tako, da nudijo videz simpatičnih stavb obdanih z vrtovi polnimi rož. V takih obratih delavec, ki je pravično plačan res lahko dela z veseljem in le tako delo je polnovredno.

Naš živilski trg

Poletje je na svojem vrhuncu in to lahko vidimo tudi na našem trgu. Zjutraj gremo lahko brez misli na trg, kaj bi kupile, saj nas zelenjav kar sama vabi. Naše torbice se še prehitro napolnijo in denarnice prehitro izpraznijo. Ne da bi bilo vse tako drago, ali izbira je precej velika in skušnjava nas druga za drugo premagajo. Solate se še vedno nismo naveličale. Zdaj kupimo zelje, zdaj glavno solato, včeraj smo kupile stročji fižol, danes lepo rdečo peso, rumeno korenje in tudi male bučke. Saj jih lahko pripravimo na več načinov; seveda so nam najbolj pri sreju polnjene bučke, a kaj, ko nimamo vedno mesa na razpolago. Nadevamo jih večkrat z rižem a če ni mesa, nič prav ne tekne. Meso je le meso!

Velika je izbira paradižnikov. Lepo sveže rdeči, svetli in okrogli te že pri vходу prijazno in nekam vsiljivo vabijo, da jih prav res ne moreš in ne smeš prezreti. Zdaj je čas, da jih kupimo za vlaganje in za kuhanje meze. Dodamo jih lahko vsaki zelenjavni juhi, še bolj seveda meseni, kjer sploh ne smejo manjkati. Ko se skuha, jih pretlačimo skozi sito, kajti lupine prav res niso nič okusne in tudi ne prebavljive. Zakaj bi torej z njimi jezili svoje otroke in tudi svojega že itak vedno malo

rataknjenega možička s takimi malenkostmi? Paradižnike lahko pred uporabo poparimo z vrelo vodo, tako nam bo šla tenka kožica prav rada s paradižnika in se ne bo tako trgala, paradižnik pa bo ostal cel. Tudi paradižnikove peške moramo vedno odstraniti.

Zdaj si pripravimo za kosilo ali pa za večerjo lahko pogostoma paradižnikovo omako. Saj dobimo pri peku moko za polento in vroča omaka in mrzla polenta je prav izvrstna jed! Še boljši so seveda paradižniki cvrti z jajcem, ali pa pripravljene v solati z mrzlim kuhanim krompirjem in s trdo kuhanimi jajci. To lahko serviramo poleg testenin, ki so pogosto tako suhe, da kar nočejo v želodec.

Tudi zelene paprike je vedno več in vsak dan je lepša. Velika je primerna za nadevanje.

Od sadja je največ jabolok. Marelic sploh ni videti in je na trgu kar pusto zaradi tega. Tudi breskve si lahko kupimo le v jutranjih urah, pa še te so precej trde.

Grozdje je že precej sladko, a na trgu je redek gost. V prodajalnah sadja pa ga večkrat vidimo v izlozih.

Na tisti strani trga, kjer so stojnice za cvetje, pa tako lepo diši, da kar ne moreš stran. Posebno lepo dehte nageljčki, naš slovenski simbol. Ko bi le tako dragi ne bili! In vrtnice! Tako skromno so položene na lesene mize, a če povprašaš za ceno, se hitro obrneš.

Gospodinja.

Novi čas zatemitve
od 21.30 do 5.30

Opojno dehte akacije

Mesto je lepo in prijazno le tedaj, kadar te že v njegovem središču tu in tam pozdravi drevje. Tihe barve hiš med zelenjem ožive in se ti zde kot dobrodušno smehljajoče se starke. Zelenje v mestih pa je koristno tudi zaradi tega, ker vsrkava cestni prah in pri gledanju v zelenje se trudne oči odpočijejo.

Najbolj priljubljeno drevo za parke in drevorede je aka-

cija, oziroma robinija. Akacija je eksotično drevo in uspeva najboljše v svoji pravi domovini. Pri podnebnih pogojih naših krajev pa ne doseže vrhunca svoje rasti in najlepšega razcveta, zato imenujemo akacijo, ki uspeva v naših krajih robinijo.

Akacija oziroma robinija spada med metuljčnice in stročnice ter je sorodna fižolu, grahu, bobu in deteljam. Medtem ko so druge metuljčnice pritrilčne rastline, zraste robinija v lepo, tudi do sedem metrov visoko drevo. Debla so sloka in ovita v zgodnjih letih rasti z gladkim in muzevnim lubjem. V poznejši dobi na postane hrapavo in zlebičasto. Vsako pomlad požene nešteto mladik, ki se kljub precejšni množini vode, ki jo vsebujejo, prav rade lomijo. Listi so na zgornji strani temno sivozeleni, na spodnji pa svetlo sivozeleni. Njih oblika je elipsasta. Vise z obeh strani vejice v parih, na koncu vršička pa je še en listič, tako da je število vseh listov na vsaki vejici liho.

Od konca maja pa do začetka julija privablja s svojim opojnim vonjem pridne čebelice in njeno nežno cvetje jim nudi veliko pašo. Cvetovi so razporejeni v obliki visečih grozdčev, posamezni pa imajo obliko letočih metuljev. Barve so bele in tudi rahlo rumenkaste.

Poleg čebel sesajo sladki prah iz dišečih grozdčev tudi otroci, ki vedno prvi odkrijejo dobrine, ki jih je skrili Stvarnik v naravo.

Akacijev cvetje nam da s stepenim jajcem prav tako okusno cvrtje kakor bezgovo cvetje.

Na koreninah ima akacija parazite in sicer neke vrste bakterije, ki ji dovajajo iz zraka dušik. Akacije gnojimo s fosfati in kalcijem, ki ga pa mestne akacije vsrkajo dovolj iz cestnega prahu.

Zadnja leta napada akacije neka nova bolezen podobno kot breste. Prisili jih, da kmalu usahnejo. Tako je uničila ta bolezen v beli Ljubljani v zadnjem času okrog trideset akacijevih dreves, ki so prijetno senčila živilski trg. Poleg boleznij jim je škodila tudi suša in še bolj asfaltirana cesta, kajti asfalt ovira dostop dušika, ki je taki metuljčnici kot je akacija, nujno potreben. Pazimo torej, da se v Gorici našim akacijam ne povoni ljubljanska nesreča.

Goričanka.

Ljudsko gibanje v Gorici

Rojeni so:

Furlan Vojko, Martelani Ivan, Lasti Viktor; Manuli Graziella, Tomažič Dora, Klauzer Ernest, Komel Lidija; Sava Graziella, Benossi Ana Marija, Nemec Dominik, Vogrič Ana, Erzeti Bruno, Trentadue Liča, Sauli Damijel; Črnigaj Katarina.

Umrli so:

Mikelus Trezija, 89 let; Kodermac Josip, 72 let; Gabrijelčič Josip, 70 let; Suligoj Ivan, 70 let; Casini Henrik, 20 let; Vucrih Rajmond, 35 let; Spriano Karel, 41 let; Gorjup vd. Kamšek Alojzija, 63 let; Rossi Angel, 19 let; Vidmar Ilan, 13 let! Penzo Alojzij, 31 let.

Oklici:

Čubej Ferdinand, mehanični kovač - Bortot Virginija, gospodinja.

Poročeni?

Suligoj Josip, uradnik - Scpič Ema, gospodinja; De Petris Settimo, pilot - Brontesi Marija, dijakinja; Pitassi Renco, trgovec - Nikolini Elvina, manekenka; Steni Julij, učitelj - Spanger Bruna, uradnica; Debenjak Anton, vrtnar - Hvala Karlina, gospodinja; Fajt Ivan, šofer - Silič Marija, delavka; Rosolen Franc, brivec - Antonač Eliza, gospodinja.

ODDAJA KROMPIRJA

Pokrajinski urad za kmečke ugotovitve obveščala vse pridelovalce krompirja v ravninskih občinah, da natančno pregledajo povprečni pridelek krompirja. Vsak poljedelec bo moral oddati količino krompirja, ki presega njegovo domačo rabo. K povprečnim pridelkom spadajo tudi pridelki malo plodne zemlje in zaradi slabega obdelovanja manjši pridelek.

Ze sedaj obveščamo, da so mali pridelki le malo različni od povprečnih.

Kmetje, ki zaradi slabega uspevanja ali iz drugih vzrokov ne bodo dosegli povprečnega pridelka, se morajo brez odlašanja zgledati pri pokrajinskem uradu za kmečke ugotovitve, ki bo pritožbe pregledal. Če bo ugotovljeno, da je pridelek večji, kot je naveden, bo moral kmet primanjklijav dodati. Dosedaj ugotovljeni povprečni pridelek:

Fara ob Soči: srednji pridelek 130 stotov na hektar; Kopriva (v dolini železnice) 130 stotov na hektar; Kopriva (nad železnico) 140 stotov na hektar; Gorica (Sv. Peter) 140 stotov na hektar; Gorica (mesto in okolica) 130 stotov na hektar.

Proti tistim, ki se temu odloku ne bodo odzvali, se bo uvedel kazenski postopek.

ODDAJA FIŽOLA

Goriški pokrajinski urad za kmečke ugotovitve naznanja, da se bo začela oddaja suhega fižola v prihodnjih dneh. Za vsakih 0.25 ha zemlje je treba oddati 4 kg fižola.

Kmetje naj že sedaj pripravijo pridelke za oddajo. Začetek oddaje bo pravočasno objavljen v našem listu.

ODDAJA SLAME

Goriški pokrajinski urad za kmečke ugotovitve poziva one kmete, ki v teku petih dni po mlatenju niso oddali slame, da to nemudoma store. Oni, ki v petih dneh po objavi ne bodo izvršili dolžnosti, bodo izročeni kazenskemu postopanju. Slamo oddajte v sledečih skladiščih Kmečke zadruge:

Občina Gorica: skladišče ulica Faiti 9 (prej ulica Macello);

občina Krmin-Kopriva: skladišče Krmin;

občina Romans - Mariano: skladišče Romans;

občina Gradiška - Fara ob Soči-Zagrad: skladišče Gradiška.

SPOROČILO URADA ZA NAJDENE PREDMETE

V uradnih prostorih občinske policije v Mazzinijevi ulici 7 se nahaja vrsta predmetov, ki so jih tja izročili poštene najditelji. Lastniki naj se zglase pri občinski policiji.

IDRIJA NA BAČI

Na Idriji ob Bači so prejšnji teden partizani počakali na avtobusni postaji Breščak Stefana, trgovca iz Kanala. Artilari so ga in nato ubili.

NEMSKI RUT

Te dni so se vršile volitve v Nemškem rutu. Kot je bilo razglašeno, so imele volivno pravico vse osebe, zdravega uma, ki so dopolnile 18 let. Veliko pa je bilo razočaranje, ko so občani pregledali volivne imenike. Bilo je izpuščenih toliko volivnih upravičencev (ki po tovariško niso pri čistem), da bodo morali v rdeči republiki zgraditi v vasi posebno umobolnico.

čel pisati. »Zora« je prinesla prve njegove pesmi in kot osmošolec je priobčil v »Ljubljanskem zvonu« svojo prvo zgodbo iz naših krajev ob Nadiži »Podlokarjev Tine«, skrit za psevdonom Andrejanov. Ta zgodba je že pokazala, da je bolj rojen za pripovednika kot za pesnika, da si je še vedno pisal verze, ki pa so ostali neobjavljeni, v njegovi zapuščini.

Med vojno tudi ni odložil svinčnika in peresa. Gledal in opazoval je življenje, kamorkoli ga je zaneslo, in mislil in pisal. Kakor je že kot študent doma zapisoval v svoje beležnice značilne domače besede in rečenice ter samorasle domislisce naših ljudi in še skiciral ta ali oni motiv, tako je delal tudi med vojno. V Ljubljani je potem iz vojnega vzdušja zajemal in črtal ljudi in kraje in razmere, kakor jih je videl v letih grozote, in označeval in klical novo človeštvo, v katerega je veroval. V človeštvo, ki bo živelo po evan-

geliju in njegovih resnicah. Vsa njegova dela izzvenijo v ta klic, ki je največkrat tako presunljiv, da se še danes zamislimo ob njem in spoznamo, kako je imel prav, ko je kazal grozo zgrešenega življenja v materialističnem pojmovanju in želel novega človeka, močnega samo v bratski ljubezni.

Svoje ekspresionistično pisane črtice in slike je priobčeval Andrej Čebokli v Almanahu slovenskega katoliškega dijaštva, v Mladiki in v Domu in Svetu, ter še v goriškem koledarju. Tako so izšle v Mladiki lepe »Sanje božičnega večera« in mrke slike »Ločenih svetov«, v Domu in Svetu pa prisrčno »Velikonočno pismo«, »Otok«, v katerem čudovito lepo opisuje in riše življenje v Beju, na produ ob Nadiži, in še grozotne slike vojnega življenja »Črnček«, »Otrok gladu«, »Idiot Marko in oni«, »Sonce se smeje nad črnimi rakvami«, ter »Pod mrtvimi drevesi« in še to in

ono. Sem in tja se je oglašil tudi še s kako kritiko, oceno novih knjig. V rokopisu je zapustil še marsikaj, med drugim tudi ekspresionistično dramo »Tragedija nerojenega otroka«, in še nedovršeno obširno disertacijo o pesniku Josipu Pagliaruzziju Krilanu, ki je bil doma iz Kobarida. To bi bilo delo pisatelja Andreja Čeboklija, ki bi zaslužil, da bi ga zbrali in izdali vsaj ob 25 obletnici njegove smrti, da bo njegov spomin ohranjen živ in med rojaki na Soči.

Tako dragi prijatelj Dreja. Če bi bil sam na goriškem in bi ti tam govoril, bi nemara več povedal in topleje vzbujal spomine na te, tako pa sem v Ljubljani in sem samo napisal te podatke, da bodo lahko govorili o tebi in se poklonili tvojemu spomenu, ki naj budi in utrja ljubezen do rodne zemlje, katero si ti tako ljubil in ji želel lep in srečnih časov in si zanjo tudi delal z vsem idealizmom svojih mladih let.

Vesti iz Trsta in okolice Kmetijstvo

Oprostitev od vojaške službe

Po Deutsche Adria-Zeitung posnemamo:

Da bi se pospešila presoja prošenj za oprostitev od vojaške službe, se opozarjajo mladeniči letnikov 1914-1926, tvrdke in delodajalci, da je take prošnje naslavljeni izključno na naslov:

An die Stellungskommission beim Deutschen Berater - Präfektur von Triest - Zimmer 18, II. Stock.

Kdor je vložil prošnjo in še ni dobil odgovora, se mora seveda določenega dne javiti na borni komisiji.

DUHOVNIŠKA IMENOVANJA

Župnik Andrej Zini na Opčinah je bil imenovan za častnega kanonika tržaškega stolnega kapitlja. Rojanski kaplan Franc Schullar je bil imenovan za bolnišničnega kurata. Bolnišnični kurat Narcis Rigonat je bil premeščen k Sv. Antonu. Novomašnik Marij Penco je bil imenovan za kaplana v Milju, Marij Ugna in v Piranu, novomašnik Armand Gotardis v Portolah. Novomašnik Natal Jelovac je bil imenovan za kaplana v Pazinu. Prav tako sta nastopila svoji službeni mesti tudi novomašnika Rastislav Jožef Udovičič in Stanislav Mažuka.

ZAPIRANJE TRGOVIN PO ALARMU

Trgovine z živili - tudi z zelenjavo in kruhom - morajo biti odprte eno uro čez običajen čas, če je letalski alarm trajal dlje kot polovico časa, kar je trgovina odprta.

KONTROLA PO DVORIŠČIH

Zatemitvene predpise je treba izpolnjevati tudi glede zatemitve dvoriščnih oken. To velja tudi za okna in odprtine na podstrešjih. V kratkem bo izvedena kontrola po dvoriščih, da se ugotovi, če se občinstvo drži zatemitvenih predpisov.

NA TRŽAŠKEM NEPREMIČNINSKEM TRGU

je bilo v letošnjem juniju in juliju 75 sprememb. Prodanih je bilo nepremičnin za skupno 10.790.950 lir. V mestnem središču so bila prodana 4 poslopja za 8.015.650 lir, v predmestjih pa 71 objektov za 2.775.300 lir.

Javna zaklonišča

služijo le onim, ki jih zateče alarm na cesti in ne morejo doseči svojega hišnega zaklonišča ter onim iz najbližjega sosedstva, kjer v hišah iz tehničnih razlogov zaklonišča sploh ni možno napraviti. Nedopustno je, da se v javna zaklonišča zatekajo osebe iz hiš ali celo uradov, ki imajo lastno hišno zaklonišče.

ČRNI VRH

Po dolgem trpljenju, ki ga je moral prenašati Črni vrh s svojo bližnjo in daljno okolico, je prišlo težko pričakovano odrešenje. Dne 3. avgusta je dospela četa mladih in navdušenih stražarjev v Črni vrh in s tem pomnožila število domobranskih postojank na Primorskem. Ljudje so se kar oddahnili, ko so dospeli tja stražarji. Saj se je s tem dnem pričelo za Črni vrh in okolico lepše in mirnejše življenje. Nič več ne bo komunističnega nasilja, partizanskih laži in ropa. Ravno na dan 3. avgusta, to je dne, ko je dospela domobranska posadka v Črni vrh, je mislila skupina osvoboditeljev vsega narodnega in privatnega imetja izropati ta kraj, toda na srečo so bili domobranci pred njimi v Črnem vrhu in tako so morali partizani oditi z dolgim nosom.

In kakor so že mnogi primorski kraji dobili domobranske posadke in se je življenje popolnoma zasukalo, tako se bo to zgodilo v Črnem vrhu.

Kurje bolezni

Veliko škodo povzročajo našim perutnarjem mnoge kurje bolezni, ki uničujejo kurji rod. Poročamo zato o nekaterih najbolj pogostih boleznih.

Navadne pršice

se hranijo s kurjo kožo in perjem. Posebno nevarne so te pršice malim piščancem, ki se izležejo v poznem, vročem letnem času (komaj izvaljeni piščanci dobijo pršice od kolkje in zanemarjenega gnezda). Piščanci izgubljajo perje na vratu in hrbtu, močno zastajajo v rasti ter vedno bolj hirajo, dokler končno drug za drugim ne poginejo.

Proti tem zajedalcem je snaga, posebno v gnezdih in prašna kopel, ki jo morajo imeti kure vedno na razpolago. Male piščance, ki jih je napadla ta pršica, se maže z janeževim oljem.

Tudi kurja uš ali perjanica povzroča veliko gospodarsko škodo. Je večja kakor pršica in se je kura v dobri prašni kopeli kmalu otrese.

Prašna kopel je za kure poleti in pozimi neobhodno potrebna, ker se s kopanjem v pesku in prahu otrese kura svojih zajedalcev. Zato morajo imeti kure za kopanje vedno na razpolago kup peska, ki se večkrat menja. Kjer primanjkuje kuram prašne kopeli, si poiščejo nadomestila na gredah na vrtu ali na najbližji njivi in povzročajo škodo ter jezo.

Nalezljive bolezni so najbolj nevarne, ker navadno izpraznijo kurnike, ob splošni epidemiji pa pogine perutnina cele vasi ali okraja, če ljudje niso dovolj previdni in ne pokličejo pravočasno živinozdravnika, da ukrene najpotrebnejše.

Najpogostejša je perutninska kolera, ki napada vse do-

Službe dobe:

OT išče gospodične od 18-35 leta, ki obvladajo nemščino, da se bo do izvežbale za telefonistnje. Dalje mladeniče, tudi take, ki nemščine ne znajo, da se izvežbajo za telefonske instalaterje pri gradnji daljnovidov.

Vsi, ki imajo veselje in zanimanje za tako izobrazbo, naj se zglaste pri vodstvu OT, gradbeno vodstvo v Peschieri (Lago di Garda).

mače in divje ptice. Bolezen poteče zelo naglo in v dveh do treh dneh nastopi pogin živali. Poleg splošnih znakov težkega obolenja, se proti koncu pojavi pri živali močna driska. Najbolj značilno za to bolezen je njen nagli potek in pogin živali. Zdrave živali se lahko rešijo, če se takoj ob pojavu bolezni zaščitno cepijo. Poginjene živali se polije z apnom, ter se jih globoko zakoplje, daleč v stran od gospodarskih poslopij. Vsak je po zakonu dolžan objav kolere prijavi najbližji oblasti, da čimprej ukrene vse potrebno, da se bolezen ne razširi, o tej bolezni je treba vse temeljito razkužiti, manj vredne predmete sežgati in je najbolje, če se na takem dvorišču vsaj pol leta ne redi nobene perutnine.

Hudo krvavo drisko in navadno tudi pogin živali povzroča *perutninska kuga*, ki pa se vedno perutnina ne prime.

Kokošja difterija ali davica prav tako povzroča med perutnino veliko škodo. Ta bolezen se razvija zelo počasi in prehaja polagoma od ene živali na drugo, tako da so kokoši mesece in mesece bolne, ter ne dajejo nobenih dohodkov. Bolezen je pri mlajših živalih navadno smrtna, dočim jo starejše prebolijo. Bolezen nastopa v dveh oblikah: ali po-

pade samo greben, kjer tvori hraste, ne da bi živalim v večji meri kaj škodila. Navadno pa nastopa resnejša oblika davice, ki se očituje z vnetjem vseh vidnih in nevidnih sluznic v območju glave in vsega telesa. V nosu in očesu se pojavijo gnojni izcedki. Proti davici je zaščitno cepljenje, ki traja eno leto.

Jetiko ali tuberkulozo nalezijo živali druga od druge. Razpoloženje za to bolezen je podedljivo. Bolezen se razvija zelo počasi, mnogo počasneje kakor davica. Dolgo časa se živali prav nič ne pozna, niti nesnost preveč ne peša. Šele v visokem razvoju bolezni začno živali vidno hirati in kmalu poginejo. Obolenje se redno pojavlja na prebavilih, zlasti na jetrih in črevesju, ter se bolezen prenaša z blatom bolne živali. Proti tej bolezni je edino zdravilo, da se obolele živali pokolje in se vzredi popolnoma nov, odpornejši kurji rod.

Bolno perutnino ni težko prepoznati od zdrave. Med tem ko se zdrava živahno giblje, ima rdeč greben in podbradek, živahen pogled, gladko, prilegajoče se perje in dober tek.

Pri vseh, posebno še nalezljivih boleznih je pomniti, da se jih lažje prepreči kakor ozdravi.

Odgovorni urednik: Dr. Milan Komar - Gorica

Vedno zanimiva

ADRIA
ILLUSTRIERTE
danes nova številka!

ZAHVALA

Najtoplejša zahvala vsem znancem in prijateljem, ki so z nami sočustvovali ob težki, tako nepričakovani in tragični izgube naše drage pokojnice, gospe

MARIJE FONZARI

in vsem onim, ki so jo spremlili k večnemu počitku. Posebno se zahvalujemo gospodu pevovodji Komelu in njegovemu pevskemu zboru za krasno petje.

Gorica, 9. avgusta 1944.

DRUŽINA FONZARI IN VSE SORODSTVO.

Na srebrni obli

Jerzy Żulawski: 29

Malce je okleval, potem pa je dejal:

»Zdaj je že vseeno — zdaj vam lahko povem...«

In začel je pripovedovati počasi, s tihim glasom, ki ga je kdaj pretrgal utrip srca in težka sapa.

»Se še spominjate mrtvega mesta v puščavi pod Tremi glavami? Še danes ga vidim pred sabo, z vsemi njegovimi podrtimi stolpi in razpadlimi vrati... Vem, da bom umrl, a še zdaj mi je žal, da ga nisem obiskal. Toda, stvar je bila takale... Ko sem stopil iz voza, sem moral hoditi po kamenju, ki je bilo na las podobno razkopanemu tlaku stare rimske ceste kje v Švici ali laških Apeninih... Nazadnje sem prispel na zločnejšo pot. Mesto je bilo pred mano kakor na člani. Že sem do pičice razpoznaval veličanska vrata s polovico oboka in mogočnimi podboji — ko, ko...«

Zgrabil naju je za roke in se nekoliko dvignil v postelji. Oči je imel šj-

roko razprte, mrliškobledi obraz je bil zelen.

»Vem«, je govoril, »vam se dozdeva in tudi meni se je dozdevalo nekoč, da je edina resnica — znanost... na izkustvo oprta znanost, ki jo moram ujeti v matematične formule... Pa vendar — stvari so čudne, zagotetne... Smejte se mi, če vam je prav, to stvari ne spremeni. Malo stvari vemo za gotovo, malo, bore; bore malo...«

Umaknil je za hip in nas pogledal, kakor bi hotel dognati, ali se skrivaj ne norčujemo iz njegovih besedi, toda bili smo tihi in zatopljeni vase. Odahnil se je in nadaljeval:

»Takrat sta vstali pred mano dve senc — ne! Dva človeka, mrliča, dve pošasti sta stopili izpod vrat in se napolili proti meni... Noge so se mi šibile — zaprl sem oči, da bi pregnal privid, a ko sem jih odprl znova, sta štiri korake od mene stala — brata Romognera. Držala sta se za roko, bila sta grozna — vsa krvava, zabuhla, taka, kakršna smo našli med razbitinami — gledala sta me s strašnimi očmi... Poznate me, da nisem ne bojazljivec ne praznovonež — toda verjemite mi, če vam povem, da sta bila tam in da sem ob pogledu nanju oledenel od groze. Nisem se mogel ganiti, obrniti... Takrat sta

mi začela govoriti, da, govoriti, in jaz sem ju slišal, čeprav ni bilo zraka, kakor slišim tukaj vas...«

»In kaj sta povedala?« sem nehote vprašal.

»Zakaj bi radi vedeli to?« je rekel. »Dovolj, da sem slišal jaz, dovolj... Povedala sta mi, kako bom umrl jaz in kako bosta umrla vidva... Napovedala sta dan in uro... In dejala sta tudi, da ne smeš brez kazni zapustiti Zemljo in da ne smeš brez kazni gledati skrivnosti, ki so prjkrte človeškim očem. Bolje nam bi bilo — tako sta rekla — da smo poginili na Morju nalivov, kakor da smo mrtvim ukradli zrak in si podaljšali življenje samo zato, da bi trpeli, trpeli... Midva sva prišla za vami — tako sta rekla, dobro sem ju slišal — majne smrti pa ste krivi vi, da, tudi vi... Oči so jima škodoželjno blisnile po meni... S spačenimi, skaženimi ustmi sta se zlohotno hohotala... V tistem trenutku sem opazil, da za njima stoji — O'Amor, ves blede, bel, koščen... Ni se smejal, pa tudi govoril ni ničesar, le gledal me je otožno, kakor da mu je hudo zame... Zakričal sem, zbral vse svoje sile, da sem odtrgal odrevenele noge od tal in se spustil v beg... Pozabil sem na tisto mrtvo mesto, pozabil na vse... Spotaknil sem se in obležal — čutil sem še,

da mi zmanjkuje zraka, potlej sem izgubil zavest...«

Nato je Tomaž pol ure spal. Brž ko se je zbudil, je hotel vedeti, kje smo. Povedal sem, da se bližamo koncu Prečne soteske in da v kratkem pridemo na Morje mraza. Gledal me je, kakor da me ne razume potlej je dejal:

»A tako, tako... Jaz pa sem sanjal, da hodim po Zemlji...«

Obrnil se je k Marti:

»Daj, pripoveduj mi, kako je na Zemlji...«

In Marta ej jela pripovedovati:

Sinjé, sinjé je nebo nad zemljo in po tem nebu gredo oblaki. Na Zemlji je mnogo, mnogo voda, na Zemlji

šume oceani. Ob morjih — obrežju in prod in biserne školjke, a dalje ob rekah so loke in krhki, dehtivi, rosní cvetovi... Za lokami so gozdovi, živali in ptice, ki v rosnih jutrih pojo... Kadar veter veje, šumijo morja; buče gozdovi in trave šelestijo...

Tako je bajala otroško preprosto, nam pa je bilo, ko da poslušamo prelepe, čarobne pravljice. Bolnik je nalahko premikal ustnice, kakor da ponavlja za njo: buče gozdovi — šelestijo trave...

»Nas ne bo tam nikoli več«, je nazadnje glasno dejal.

Marta je iznenada zaihтела. Dalje ni mogla vzdržati. Čelo je naslonila na rob mrežnice in se tresla v neutolažljivem, težkem, brezupnem joku.

»Nikar, nikar,« jo je miril Tomaž in se nalahno dotikal njenih las s svojo dlanjo. A tugi njega je že dušilo v grlu. Obrnil se je k nam in nas jel blazno rotiti:

»Rešite me! Imejte usmiljenje z mano! Ne, nočem poginiti! Tukaj ne! Tu je tako strašno! Rešite me! Jaz hočem živeti, še živeti... Marta...«

Kaj smo mu mogli odgovoriti? Soteska gre h kraju. Morje mraza se že odpira pred nami. Bolesno pričran sem, da pridemo čez to planoto sami, brez Tomaža.

(Nadaljevanje sledi.)